

До разової спеціалізованої ради PhD 15456
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
(46027, м. Тернопіль, вул. Максима
Кривоноса, 2)

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри
музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського
національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Стельмашука Зіновія Миколайовича

на дисертаційне дослідження **Лещука Назарія Романовича** на тему:
**«ЗВУКОРЕЖИСЕРСЬКА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»,**
представлене на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань
01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження. Проблема музично-педагогічної освіти є предметом дослідження багатьох українських і зарубіжних науковців, оскільки професійна підготовка вчителя музичного мистецтва пов'язана не лише з формуванням виконавських умінь і педагогічних компетентностей, а й із розвитком творчого мислення, художньо-естетичного світогляду та здатності до використання сучасних технологій у мистецькій діяльності. Актуальність дослідження зумовлена сучасними процесами цифровізації освіти, стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та трансформацією професійної діяльності вчителя музичного мистецтва в умовах інноваційного освітнього середовища. Сучасний учитель музичного мистецтва повинен володіти не лише традиційними музично-педагогічними компетентностями, а й уміннями працювати із цифровими аудіо технологіями, здійснювати звукозапис, редагування, обробку та створення музичного

контенту. У зв'язку з цим особливого значення набуває проблема звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України.

Необхідність дослідження посилюється тим, що сучасна мистецька освіта активно інтегрує цифрові аудіо робочі станції (DAW – Digital Audio Workstation), мультимедійні технології, системи генеративного штучного інтелекту та інші цифрові засоби створення й обробки музичної інформації. Використання таких технологій у професійній діяльності вчителя музичного мистецтва сприяє підвищенню якості навчального процесу, розвитку творчих здібностей здобувачів освіти та формуванню їхньої цифрової компетентності. Водночас аналіз практики професійної підготовки свідчить про недостатній рівень методичного забезпечення звукорежисерської підготовки майбутніх педагогів, фрагментарність використання цифрових технологій у мистецьких дисциплінах та потребу в оновленні змісту професійної освіти відповідно до сучасних вимог.

Актуальність дослідження переконливо доводиться низкою суперечностей між зростаючим потенціалом інтерпретації фундаментальних характеристик звуку цифровими засобами та недостатнім рівнем звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва до творчо-художньої виразності; між великою кількістю цифрових аудіоплатформ та недостатньою розробленістю методик і моделей використання їх як засобу підвищення ефективності музично-педагогічної діяльності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами
Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідних робіт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: «Традиційна етнокультура Західного Поділля та суміжних земель у контексті сучасних урбанізаційних процесів» (ДР № 0119U100610, 2019-2024 рр.); «Штучний інтелект в освіті» (ДР № 0122U002020, 2022-2026 рр.); «Трансформаційні процеси в традиційній народній культурі Західного Поділля» (ДР № 0125U001743, 2025-2030 рр.) одним із виконавців яких був дисертант. Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Тернопільського національного педагогічного

університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 4 від 22.12.2022 р.) та уточнено у новій редакції (протокол № 18 від 15.06.2026 р.).

Увага дисертанта акцентована на чітко визначеній **проблемі дослідження**: теоретичне обґрунтування та визначення педагогічних умов звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, дидактичне моделювання звукорежисерської підготовки та розроблення науково-методичного супроводу процесу звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва щодо використання DAW та систем генеративного штучного інтелекту для створення й обробки музичного контенту.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягає в тому, що дисертантом: *вперше*: визначено і теоретично обґрунтовано педагогічні умови звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва (поєднання фундаментальних характеристик звуку із здатністю учителів музики до творчо-художньої виразності; цілеспрямоване застосування цифрових аудіоплатформ як засобу підвищення ефективності музично-педагогічної діяльності; інтеграція теоретичної та практичної звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва); розроблено авторську модель звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва, яка включає чотири взаємопов'язані компоненти: цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний та результативний; *удосконалено* зміст і структуру звукорежисерської діяльності вчителя музичного мистецтва, визначено індикаторні показники (когнітивний (рівень теоретичних знань), операційно-технологічний (сформованість практичних умінь), творчий (здатність до художньої інтерпретації звуку) та мотиваційний (рівень професійної зацікавленості)) звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва та рівні звукорежисерської підготовки (низький, середній, достатній і високий); *використано* дидактичний потенціал цифрових аудіо робочих станцій та систем генеративного штучного інтелекту для створення й обробки музичного контенту; *подальшого розвитку* набули

зміст, форми і методи звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва в умовах компетентнісно зорієнтованої парадигми освіти та опорою на цифрові технології.

Практичне значення одержаних результатів: розроблено методiku реалізації педагогічних умов звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва щодо використання цифрових аудіо робочих станцій та систем генеративного штучного інтелекту для створення й обробки музичного контенту; здійснено добір змістового матеріалу наповнення вибіркової освітньої компоненти «Основи звукорежисури», що носить інтегративний характер (технічні, художні та педагогічні аспекти) та поєднує вивчення природи звуку та теорії звукорежисури з подальшою реалізацією функцій цифрових аудіо робочих станцій і систем генеративного штучного інтелекту у звукорежисурі; підготовлено рекомендації щодо використання цифрових аудіо робочих станцій та систем генеративного штучного інтелекту у майбутній звукорежисерській професійно-педагогічній діяльності вчителя музичного мистецтва.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом. У вступі здобувачем на достатньому науковому рівні обґрунтовано вибір теми, її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, аргументовано використання обраних методів дослідження.

У розділах дисертаційної роботи послідовно, системно, логічно висвітлюється сутність, зміст і структура звукорежисерської підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти України. Проведена дослідно-експериментальна робота засвідчує ефективність розробленої моделі звукорежисерської підготовки з врахуванням специфіки та історичних трансформаційних процесів організації цілісної музично-педагогічної освіти у триєдності: сприйняття мистецтва, оцінювання мистецтва та творення мистецтва.

Належним чином представлено методичні засади реалізації педагогічних умов (поєднання фундаментальних характеристик звуку і

здатністю учителів музики до творчо-художньої виразності; цілеспрямоване застосування цифрових аудіоплатформ як засобу підвищення ефективності музично-педагогічної діяльності; інтеграція теоретичної та практичної звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва) використання цифрових аудіо робочих станцій та систем генеративного штучного інтелекту для створення й обробки музичного контенту.

Визначено структурні складники звукорежисерської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва: мотиваційний, когнітивний, операційно-технологічний і творчий компоненти. На основі проведеного аналізу розроблено модель звукорежисерської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, яка включає цільовий, змістовий, процесуально-діяльнісний і результативно-оцінний блоки. Цільовий блок визначає мету, завдання та принципи професійної підготовки; змістовий – систему знань, умінь і навичок у сфері звукорежисури; процесуально-діяльнісний – форми, методи, засоби й технології навчання; результативно-оцінний – критерії, показники та рівні сформованості звукорежисерської компетентності студентів. Доведено, що запропонована модель забезпечує цілісність професійної підготовки та ефективне формування готовності здобувачів до професійного використання сучасних цифрових технологій звукорежисури у професійно-педагогічній практиці.

Впровадження результатів дисертаційного дослідження Лещук ІІ. Р. сприяє розширенню змісту фахової підготовки, формуванню професійних, дослідницьких і методичних компетентностей, підвищує рівень володіння технологіями звукорежисури здобувачів бакалаврату, а також забезпечує імплементацію звукорежисерських навичок у професійно-педагогічну діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Дисертант вміло використав математичний апарат при проведенні експертизи результатів експериментальної частини дослідження.

Висновки до розділів, загальні висновки є чіткими та логічно аргументованими, містять коректні узагальнення, а їх зміст доводить, що

дисертант досягнув поставленої мети дослідження і виконав усі визначені завдання.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота відповідає спеціальності, за якою вона подана до захисту. Структура дисертації, її зміст, висновки повністю відображають основні положення дисертації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. При рецензуванні дисертаційного дослідження текстових запозичень та порушень академічної доброчесності не виявлено. Усі результати, які викладені в дисертаційній роботі та виносяться на захист, отримані автором самостійно.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення здобутих дисертантом результатів, слід виокремити деякі дискусійні положення, а також висловити окремі побажання:

1. Підрозділ 1.1. «Становлення музично-педагогічної освіти в Україні» варто було б скоротити за рахунок охоплення меншого часового періоду, що підпадав аналізу дисертанта.

2. У процесі обґрунтування педагогічних умов звукорежисерської підготовки доцільно було б більш детально описати процес інтеграції педагогічної і технічної творчості вчителя музики у процесі створення та редагування музичного контенту.

3. Поряд з детальним описом розробленої методики реалізації педагогічних умов звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва щодо використання цифрових аудіо робочих станцій та систем генеративного штучного інтелекту для створення й обробки музичного контенту, з поля зору випала методика використання мікшерних пультаів у звукорежисерській підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.

Висловлені зауваження мають переважно дорадчий характер і спрямовані на окреслення горизонтів подальшого наукового пошуку. Вони

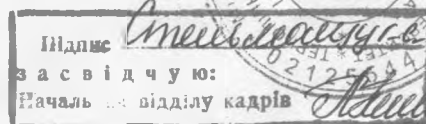
не півельюють наукової новизни дисертації, яка вирізняється внутрішньою узгодженістю та практичною спрямованістю, оскільки поєднує традиційні засади музично-педагогічної освіти із сучасними цифровими технологіями звукорежисури, що свідчить про верифікованість отриманих результатів та завершеність дослідження.

Загальний висновок. Ураховуючи актуальність, новизну, значущість результатів дослідження для педагогічної науки в цілому, рецензована робота заслуговує на позитивну оцінку. Дисертація відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» і затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 «Про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії», а її автор Лещук Назарій Романович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музикознавства та методики
музичного мистецтва Тернопільського
національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Зіновій СТЕЛІЬМАНЦУК

15.04.2024р.